СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 23. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 29 січня 1932. | VOL. XL. No. 23. Jersey City, N. J., Friday, January 29, 1932. THREE CENTS.

ҐРІН НАРАХОВУЄ 8,300,000 БЕЗРОБІТНИХ

ДОМАГАЄТЬСЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ, БО ПРИВАТНА Й МІСЬКА ДОПОМОГА НЕ ДОПИСУЄ.

ВАШИНГТОН. — Вилєм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, видав заяву, в якій, подає, що з днем 1 січня 1932 р. було в Злучених Державах 8,300,000 безробітних. Він каже, що в зимі звільнено на фармах 1,250,000 робітників, а в промислі втратили у тім часі роботу 1,100,000 осіб. А далі твердить, що в 1932 р. число безробітних все ще виноситиме коло 7,000,000 осіб. Це значить, що треба буде мати яких $5,000,000,000, щоби прокормити і нагодувати безробітних.

Тому, що вже тепер допомога, яку одержують безробітні з приватних чи міських рук, є невистарчаюча, Ґрін взиває федеральний уряд до допомоги безробітним. Він каже, що треба розложити тягар удержання безробітних справедливо на всіх тих, що можуть такий тягар видержати.

На міста, каже Ґрін, годі спускатися, бо многі з них стоять уже тепер перед цілковитим банкротством і не виплачують навіть платень учителям по школах.

ВИКИНУЛИ З МАЙНЕРСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ.

ІНДІЯНАПОЛІС. — Наради „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" перервала кулачна боротьба, яка повстала між делегатами конвенції. Спричинив її Джан Гіндмарш, котрий критикував в острій формі урядників за те, що вони не дозволили майнерам у 1927—1928 роках згодитися на зменшення заробітної платні. Тоді Філіп Мурей, заступник президента, запитав Гіндмарша, чи він запропонував би тепер майнерам з копалень твердого вугля знижку платні. Гіндмарш сказав, що ні. Тоді делегати зачали кричати до Гіндмарша, щоби сидів тихо. З того почався крик, а потім кулачна бійка, яку припинила поліція тоді, коли викинено Гіндмарша з салі нарад.

Потім конвенція заявилася за шістьгодинний день праці й пятьдневний тиждень праці.

ЗАПЛАТИВ ЗА ПСАЛТИРЮ $61,000.

НЮ ЙОРК. — Д-р А. Розенбах купив на ліцитації старинних книжок псалтирю Тикета „Tikyll Psalter", яка походить з 13 століття, і заплатив за неї $61,000. Псалтирю переписав і прикрасив малюнками Джан Тикил, ігумен монастиря Авґустинів у місцевости Виркесоп, в Англії. Ця місцевість називається тепер Реднор.

Ця псалтиря належить до цінних скарбів англійської штуки давніх часів.

РОЗСЛІДЖУВАТИМУТЬ ГОСПОДАРКУ НЮ ЙОРКУ ЩЕ ОДИН РІК.

ОЛБАНІ. — Мимо демократичного спротиву леґіслятура продовжила діяльність леґіслятурної комісії, яка розслідже господарку міста Ню Йорку, ще на протяг одного року. На видатки призначать $150,000.

Резолюція перейшла більшістю всього кількох голосів.

ЗМЕНШАТЬ ПЛАТНЮ ПРИ БУДОВАХ НА 25%.

НЮ ЙОРК. — „Ди Билдинґ Трейдс Емплоєрс Асосіейшен ін Ню Йорк" скликує наради 30 будівельних груп, на яких западе ухвала, що з днем 1 травня обнижується платні при будівельних роботах на 25%.

Отся ухвала дотикатиме яких 115,000 зорганізованих робітників.

ПРОТИ ІНДЖОНКШЕНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Судейський комітет предложив сенатови резолюцію, котра узнає незаконними „єлов доґ" контракти, якими зобовязують фабриканти робітників не належати до робітничих юній.

КУПУЙТЕ АМЕРИКАНСЬКЕ!

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер віднісся до Ґарнера, президента палати послів, з предложенням перевести такі ухвали, щоби голови ріжних департаментів уряду були змушені купувати тільки товари американського виробу.

Виявилося, що в тім самім часі вже поставлено в конґресі резолюцію, яка домагається того самого, видвигаючи клич: „Купуйте американське".

ТРЕБА ВОЄННОГО ДУХА, ЩОБИ ПОБОРОТИ ДЕПРЕСІЮ.

ШИКАҐО. — Ґенерал Джан Першінґ заявив підчас ланчу в клюбі преси, що він вірить, що американський нарід вийде побідно з депресії, бо має потрібну до цього витревалість і відвагу. Він радить тільки перенестися тепер в часи війни, коли то треба було напружувати всю силу, бо коли нарід викреше з себе того духа, якого мав підчас війни, то кріза скоро скінчиться.

НЕ МОГЛА РОЗБУДИТИСЯ З ГІПНОТИЧНОГО СНУ.

МІДВИЛ (Пенсилвенія). — В Алеґені Каледж запанувала манія на гіпнотизм. Та коли одна з дівчат, яку загіпнотизував Дейвид Ґвитсет з Монесен, не могла збудитися 45 мінут, управа каледжу заборонила дальші експерименти.

FORMER MEMBER OF BRITISH PARLIAMENT TO LECTURE ON UKRAINE.

RENNIE SMITH, late Member of Parliament, will deliver in America a series of lectures under the auspices of the Institute of International Education, 2 West 45th Street, New York City.

Rennie Smith is one of the younger defeated members in the recent downfall of the Labor Government of Great Britain. He is a graduate of the University of London with a B.Sc. degree in Economics and Political Science. For a number of years he was a lecturer for the Worker's Educational Association attached to Sheffield University.

For two years Mr. Smith was Joint-Principal of the International People's College in Denmark and Director of the Summer Schools of the International Federation of Trade Unions in Amsterdam. He has been a lecturer under the Miner's Welfare Scheme and a tutor for the Iron and Steel Trades Confederation. He also has an intimate knowledge of Germany, where he has lectured successfully, as well as in other parts of Europe. Since his last visit, Mr. Smith has paid frequent visits to Europe and in addition, East Africa, Egypt and Palestine.

As a preacher, Mr. Smith became a member of the World Alliance of Churches in 1912, and has since been associated with the Ethical Movement, having acted as temporary leader.

He is a frequent contributor to the British Press, and in 1927 published "General Disarmament or War?" For four years he was Directing Secretary of the National Council for Prevention of War, an organization federating the National Societies in Great Britain working for peace. In the recent Labor Government of Great Britain he acted as Parliamentary Private Secretary to the Under-Secretary for Foreign Affairs. He was also Secretary of the British Group of the Inter-Parliamentary Union.

He will be available for lectures from January 9th until the middle of April, 1932. In this visit Mr. Smith will tell America why the Labor Government fell, what is the future of Labor, the work of the National Government, and deal with economic problems like Unemployment and Tariffs which affect both Britain and America.

Lecture Subjects.

1. The Downfall of the Labor Government. Has Labor a future?
2. Ramsay MacDonald: Labor Man, Statesman, Pro-German, Nationalist. A Personal Study.
3. The end of Free Trade in Britain. The National Government and the American example of tariffs.
4. Unemployment and Poverty. Can Britain and America do anything?
5. Personal Experiences in East Africa. (Including 4 days flying over deserts and the Nile.)
6. Jew and Arab in Palestine. Prospects of the National Home.
7. Is the World ready for General Disarmament? Shadows in Europe.
8. The Situation in Germany. Who will pay the Debts?
9. Some notable women in British public life.
10. Russia and the British Nationalist Government. Revolution or Economic Planning in the World's Affairs.
11. Twelve Years of the League of Nations.
12. Gandhi in London. India To-morrow and the Day After.
13. Great Britain. The League of Nations and the future of the Ukraine.
14. America. The League of Nations and Manchuria.

Lecture Courses.

1. The Growth and Significance of the British Labour Movement.
2. The Organization of an International Civilization.
3. Colonial Administration in the British Empire. Personal Studies of East Africa.
4. British Industry since the War. Free Trade. Tariffs. Unemployment. Re-organization.

Для вигоди тих, які евентуально рефлектували би на запрошення Рені Смита на відчит до якої української організації, подається, коли й де Рені Смит буде говорити перед американською публикою:

4. лютого в Вашинґтоні;
9. лютого в Болтимор;
10. лютого в Мидельберґ;
17. лютого в Нешвил, Тен.;
23. лютого в Синсинеті;
25. лютого в Апелтоні;
29. лютого в Ст. Пол;
1. березня в Минеаполис;
2. березня в Айова Сіті;
3. березня в Де Мойн;
5. березня в Шикаґо;
6. березня в Ст. Луис;
13. березня в Филаделфії;
16. березня в Ню Йорку.

ПОСПІШИВСЯ ДІЗНАТИСЬ, ЩО Є НА ТАМТІМ СВІТІ.

Чарлз Тутс, літ 23, з Тускалюзи, Алабама, фрешмен з „Юніверзіти оф Алабама", постріляв себе смертельно, бо не бачив нічого інтересного в туземнім життю, а хотів якнайскорше довідатися, як там живуть на тамтім світі та донести про це свому приятелеви. Тепер лежить у шпиталі.

ҐАРНО ПОЗОЛОЧУВАВ.

Львівська поліція арештувала 50-літнього золотаря Дав. Кренковича, який позолочував і посріблював металеві перстені, бранзолетки, нашийники, а потім їх заставляв у Монс Піюс, Міській Касі Ощадности, Банку Гіпотечнім. Заставляв що дня в иншій установі та, самособою, не викуплював. Обман виявився щойно тоді, як на ліцитації хотіли продати ті невикуплені застави.

КЛЮБ СТУДЕНТІВ ГОМОСЕКСУАЛІСТІВ.

У Львові, в самім середмістю, поліція викрила клюб гомосексуалістів, переважно гімназистів і гімназійних абсольвентів. Як ввійшла туди поліція, застала там двох студентів. Одного арештувала. Це син ліпшої родини, абсольвент котроїсь із львівських гімназій. Цей студент замешкував до мешкання, спеціально для цього винайменого товаришами, молодих хлопців.

КАЖУТЬ, ЩО ВГАМУВАЛИ АРАБІВ.

Воєнний італійський губернатор Лібії (Африка) видав заяву, що він уважає, що вже наступило повне заспокоєння в італійській кольонії в Африці: Тріполі та Кірінейка. В цій кольонії італійські війська вперше вступили в 1912 році. Від того часу розпочалася боротьба між ними та Арабами, мешканцями цих кольоній, яка скінчилася відходом арабських ватажків у пустині після розгрому італійцями їх повстанських відділів.

ФІЛЬМОВИЙ АКТОР ЧИ ШЕФ ЧРЕЗВИЧАЙКИ?

У варшавськім городськім старостві зголосився фільмовий актор П. Руніч у справі дозволу на побут. Був там тоді службовець скарбової палати, Ґурський, і пізнав у Руничеві бувшого шефа одеської чрезвичайки. Ґурський твердить, що Руніч має на совісті життя 20 Поляків, тому його виселять із Польщі.

ЧЕМНИЙ ҐРАБІЖНИК.

У парку Парижа „Сен-Клю" проходжувався ґарно одітий рентієр. Над вечором приступив до нього ґрабіжник і під ґрозою револьвера домагався, щоби віддав йому свою мошонку. Рентієр покорився, що має всього кілька франків. Чемний ґрабіжник поклонився і відійшов зі словами: „Всі бідують у часі крізи! Прощавайте!..."

ПОБІДА АНҐЛІЙСЬКИХ ЖІНОК.

У пізкій країні не боролися за свої права жінки так гарячо, як в Анґлії. Тепер про цю боротьбу лише згадують. Після війни анґлійські жінки придбали всі права: вони засідають у парляменті, одержують міністерські теки, редаґують часописи, ґрають важну ролю в призванневому русі, бувають і суддями. Але до недавнього часу не здобули вони неприступної твердині: клюбів. У святая святих анґлійських клюбів жінок не пускали. Коли жінка приїздила по свого чоловіка, мусіла дожидати його на вулиці. Щоби „помститися", жінки засновували свої клюби, до яких був заборонений вступ мужчинам, але ці клюби не мали успіху. Клюби почали відкривати свої двері для жінок. Клюб „Реформа", один з найбільше відпорних на жіночий наступ, вирішив допускати жінок-гостей в суботи та неділі. Постанова перейшла більшістю — одного голосу. Інші клюби намагаються покінчити справу інакше. Клюб „Карлтон" вибудував біля старого приміщення — нове для жінок. Стали доступними для жінок і деякі клюби. Літературний клюб „Атеней" жінки можуть відвідувати від 12—3 год. дня, але вступ у їдальню їм заборонений. Безпосередньою причиною перемоги жінок — економічна кріза: кімнати клюбів порожні, доходи зменшуються.

ЯПОНЦІ ПІСЛАЛИ СВОЇ ВІЙСЬКА ДО ХАРБІНА

ТОКІО (Японія). — Для вгамування міжусобної війни в районі Харбіна та припинення боїв у самому місті між китайськими військами, сторонниками старого манджурського уряду й сторонниками сепаратистичного уряду, Японія післала туди свій сильний відділ з гарматами й літаками. Китайські війська пограбували мирне населення міста, а також розгромили кілька крамниць, що належали Японцям і Корейцям. Від імени Японців та Корейців, мешканців Харбіна, поступило прохання до японського уряду негайно післати свої війська до Харбіна для охорони життя й майна японських підданих.

Значні японські воєнні сили перейшли через Східно-Китайську залізницю, не маючи на те згоди Росії, яка є співвласницею з Китаєм цієї залізниці. Японські війська вже привернули порядок у Харбіні. Тепер, очевидно, залишиться тут більша залога з японського війська, яка буде підтримувати Китайців, сторонників японської акції в Манджурії, а разом з тим буде охороняти життя й майно японських підданих у Харбіні та в північній Манджурії. Японія вважає своїм обовязком піддержувати спокій також у північній Манджурії, де Росія має свої великі інтереси.

ЯПОНЦІ ПРИГОТОВИЛИСЯ ДО ОКУПАЦІЇ ШАНҐГАЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Ультимат, який поставив японський ґенеральний консуль посадникови міста, вже скінчився. Японці не вважають себе задоволеними заходами Китайців до припинення протияпонської аґітації та бойкоту японського краму. Тому вони закінчують останні приготовання до окупації китайської частини міста. Всім Японцям вже наказано негайно переселятися в японську дільницю міста. Для чужинців уже зготовлено перепустки через китайську дільницю міста, коли там буде доверщена японська окупація.

Дванацять японських торпедовців та один кружляк поспішно вийшли з Сасебо до Шанґгаю. Вони так поспішали, що прийшли вісім годин скорше від призначеного часу. Европейські залоги, що знаходяться в европейських дільницях Шанґгаю, та представники европейських держав уже приготовилися до того, щоби боронити інтереси своїх держав та громадян підчас японської окупації міста.

ПРОРОЧИТЬ ВІЙНУ МІЖ ЯПОНІЄЮ І ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Бувший китайський міністер справ заграничних, Юджин Чен, котрий щойно уступив зі свого становища, говорить, що Японія поспішно готується до війни зі Злученими Державами Америки. В тій цілі Японія захопила в свої руки Манджурію й старається взагалі домінувати в Азії, щоб мати потрібні їй матеріяли й основу для війни з Америкою.

АНҐЛІЯ ПО СТОРОНІ ЯПОНІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В Анґлії все більше зростають симпатії до Японії зприводу її акції в Китаю взагалі, а в Шанґгаю зокрема. Анґлійські політики кажуть, що Японія тепер робить у Шанґгаю, що робила там Анґлія в 1927 році, коли вона післала була туди свої війська й фльоту для охорони інтересів анґлійських підданих.

На думку Анґлійців, Китай з його міліоновими арміями, які обернулися в окремі узброєні ґрабіжницькі банди, являється правдивою пошестю для всього світа, з якою треба боротися радикальними заходами. Японія тепер саме це робить. Так думають Анґлійці.

ЗҐИНУЛИ 62 МОРЯКІВ У СУБМАРИНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Вже страчено надії на вратування 7 офіцирів і 55 матрозів, котрі знаходяться на субмарині М-2, яка пірнула під воду ще по обіді у вівторок. Субмарина лежить на дні моря у значній глибині. Всі старання ратункових нарожавів підняти її з дна моря не вдалися.

Субмарина мабуть так знищена, що ні одному членови її залоги не пощастило вирватися з неї, не зважаючи на те, що кождий моряк на субмарині має спеціяльні прилади для ратування підчас затоплення субмарини на значній глибині.

ҐІНДЕНБУРҐ ЛИШИТЬСЯ ДАЛІ ПРЕЗИДЕНТОМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Три міліони членів організації „Сталевий Шолом" та симпатизуючих з нею організацій стоять за те, щоб президент Ґінденбурґ далі лишався на своєму становищу. Такусаму думку підтримують і ті організації, що стоять на лівішій платформі ніж „Сталевий Шолом". Бувший противник Ґінденбурґа на президіяльних виборах, Маркс, також висловився за те, щоб Ґінденбурґ лишився далі на своєму становищу.

Виглядає так, що всі ґрупи, окрім фашистів-націоналістів та комуністів, погодяться на перевибори Ґінденбурґа. Його противники тепер не мають ніяких надій вибрати свого кандидата на президента републики на місце Ґінденбурґа.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЮВИЛЕЙ ПОЛЬСЬКОГО ЕПИСКОПА

Дня 10 січня святкували Поляки ювилей 45-літньої душпастирської і 25-літньої епископської діяльности еп. Владислава Бандурського. Згадуємо й ми про нього, бо це ювилей того епископа, котрий родився і виріс на українській землі, й ціле життя ревно працював над закріпленням і поширенням польського стану посідання в Східній Галичині. Ще й тепер, мимо своїх 67 літ, він працює сам з власної ініціятиви і без помочі уряду, як подають польські газети, для „польскосці і войска польскєго" на землях Західньої України.

Як кождий епископ, так і Бандурський дбав про семинарію, сироти, шпиталі, школи і виховання патріотичного польського духовенства. Та в тім Поляки не добачують нічого особливого, бо це обовязок епископа про те дбати. Зате кладуть йому в заслугу те, що він повів на Шлеську велику акцію проти Німців, що без нього не відбулося в його дієцезії ні одно посвячення читальні, сокольні чи народнього дому, та що він заохочував нарід до таких будов і виголошував при ріжних нагодах патріотичні бесіди й збирав на народні цілі.

А особливо підчеркують польські газети те, що це був епископ Бандурський, котрий до світової війни проповідав, що Польща відродиться, але тільки шляхом боєвої підготовки. Це він попирав уже тоді всіми силами завязки військових організацій, як „Стшельца", „Звйонзкуф Стшелецких" і „Дружин Стшелецких". Що більше, це був еп. Бандурський, котрий ще за Австрії відбирав від членів отих польських боєвих організацій присягу на вірність — „Польской Ржечипосполітей" і на боротьбу з усіми трома окупантами, котрі розібрали між себе польські землі.

Це був еп. Бандурський, котрий як вибухла світова війна, обїжджав фронти і виголошував до польських жовнірів високо патріотичні проповіди на тему, що отсе прийшла хвиля, яка принесе польському народови свободу. Це він видав у тім часі дві відозви, одну під заголовком „До свободи", а другу „До земляків в Америці", взиваючи ввесь польський нарід до боротьби за державну незалежність Польщі. Це він обїжджав тоді постійно всі осередки польського революційного руху і загрівав до повстання. Це його умістив був австрійський уряд на лісті „зрадників стану". І це був еп. Бандурський, котрий, коли в 1917 р. Поляки творили „Скарб Народови", перший віддав тому скарбови свій епископський золотий хрест, висаджений брилянтами, і свій епископський дорогоцінний перстень.

БЕЗ ДЕРЖАВИ.

Закони колишньої Австрії не визнавали Жидів за окрему націю і до них не відносився відомий артикул 19. австрійського основного державного закону про права й обовязки громадян держави. З цього приводу в деяких документах державних установ витворився тип жидівського громадянина без нації. Було це в університетських докторських дипломах. Жидівські студенти націоналісти, не маючи законної змоги подати себе за Жидів, подавали себе за громадян sine natione і таку назву вписувано у їхній диплом. Та були це випадки нечисленні з характером справді академічним, бо і не надто сильний був тоді національний рух серед жидівського студенства і так звичайно настроєного опортуністично.

Масовий тип громадянина без нації витворила світова війна і її страшні наслідки. Для усунення непорозуміння зазначую, що в даному випадку націю треба утотожнювати з державним громадством і що громадянин sine natione є той, що не має права громадянства в якійнебудь державі.

Большевицький переворот викинув поза границі колишньої царської імперії понад 3 міліони громадян, що не хотіли погодитися з новим станом річей. Живуть вони досі в ріжних державах Европи, а частинно і в Китаю. Тільки одиниці зпоміж них натуралізувалися в нових державах; інші не мають ніякого державного громадянства, бо Союз Радянських Соціялістичних Републик цього права їм не признає, а й самі інтересовані не стараються про нього.

Крім громадян бувшої Росії громадянами без права громадянства — отже **sine natione** — є вірменські емігранти, бувші громадяни отоманського цісарства, котрих після величезного погрому теперішні турецькі націоналісти прогнали з їх батьківщини.

І бувші російські громадяни і Вірмени у великій части не мали ніяких особистих документів, що значно утруднювало їхній побут у державі, в якій хвилево поселилися. Для тих ізгоїв рідної землі придумано новий рід документів як для громадян переходово без права громадянства якоїнебудь держави. Є це так звані Нанзенівські пашпорти, що мають значіння польських особистих виказок (довуд особісти) і при їх допомозі можна скорше одержати право азилю. Такими громадянами sine natione є багато українських політичних емігрантів з Наддніпрянщини, що живуть в Польщі, Чехословаччині, Німеччині. Франції і поодиноко в інших державах і не перейшли в табор зміновіхівців та не збираються вертатись до СРСР.

Тип громадян без права громадянства витворюється тепер і в нас у Галичині. Є це реемігранти зі Злучених Держав Америки, виімково з Канади, що набули за океаном американське, зглядно британійське громадянство. Богато з тих Американців натуралізувалося, приїхали тут на американські пашпорти, а розпоряджаючи більшою долярово готівкою, купили тут ґрунти, реальности та вкладали більші гроші у ріжнородні господарські інвестиції. Всі вони назагал як люди зглядно заможні були свідомими Українцями, далекими від усякої революційности. Згадані „Американи" оживили тутешне господарське життя і як люди наскрізь позитивні заслугували на допомогу державних чинників в утревалюванні і розбудові їхніх варстатів праці.

Сталося навпаки. Люди, що не знали про постанови закону з 20 січня 1920 р. про громадянство польської держави (В. З. П. Р. ч. 7 поз. 44) і про істнування польського закону з 24 березня 1920 про набування нерухомостей чужопідданими (В. З. П. Р. ч. поз. 178) впали несвідомо жертвою ригористичного примінювання постанов обох згаданих законів.

Згідно з постановами американських законів натуралізовані громадяни можуть пробувати за кордоном тільки означений час, після чого мусять вернутися до Америки під загрозою утрати американського громадянства. Тому, коли галицький „Американин", натуралізований у Злуч. Державах, не вертається там до якогось означеного часу, тратить тамошне громадянство, не набуваючи рівночасно польського й опиняється остаточно взагалі без усякого громадянства.

Зі своєї власної практики знаю таких кілька прикладів. Один громадянин служив в українській галицькій армії і з одною з її частин опинився у Чехословаччині. По довгих заходах виїхав звідтам до Америки, де після пятилітнього побуту приняв американське громадянство і, заробивши значніше майно, за зоряним пашпортом і польською візою вернутся до краю до рідного села. Оженився, купив при парцеляції більше господарство і ще сьогодня розпоряджає більшою готівкою в долярах. Між його довжниками є не тільки ближчі його свояки та наші селяни з недалекої околиці, але й дехто з бувших польських воєводів. Чоловік наскрізь спокійний і примірний — ну — але свідомий Українець. Не маючи наміру вертати, до Америки, вніс просьбу до воєвідського уряду, щоби надано йому польське горожанство, котре мав давніше, вистарчаючи на просьбу тим, що має тут господарство, жінку і діти і мешкає в громаді, де родився і де прислугувало йому право приналежности і що судово ніколи не був караний. Просьбу писав один з бувших начальників виділу безпеченства воєвідського уряду, що має тепер бюро правничої поради. Мимо протекції справу полагоджено відмовно і вона сьогодні знаходиться в міністерстві внутрішніх справ. Трагедія збільшається ще й тим, що згаданого американського громадянина старостство хоче тепер виселити, бо кінчається йому важність пашпорту і йому не хочуть навіть дати дозволу на право побуту у Польщі. Така сама доля стрінє і його жінку та діти, котрі ніколи не бачили Америки, і всі вони не зможуть дістатися до Америки, коли на днях скінчиться важність американського пашпорту. Тоді всі вони з причини відомої нам політики польських урядових чинників будуть безпритульними громадянами sine natione і їхня нерухомість, набута тут за тяжко запрацьовані високоцінні долари, супроти браку дозволу ради міністрів опиниться за безцін у чужих руках, бо ціла трансакція по закону неважна.

Подібний випадок має один український купець ґросіст у воєвідському місті, де він родився, мав право приналежности і де після повороту з Америки на американський пашпорт набув на власність цінну реальність і розпочав торговлю, вкладаючи у неї кільканацять тисяч долярів. І цей спокійний і зовсім безпечний громадянин має також манкомент, що є свідомим Українцем. Йому і родині грозять тепер виселенням і не хочуть признати польського громадянства, хоч від його повороту минає вже десять літ. Він також буде громадянином без права громадянства деневудь у світі.

Про повищі факти згадав я для прикладу. бо вони не є відокремлені. Знаю, що американським громадянам польської народности, або жидівської не роблять труднощів у набутті польського громадянства, коли мова про реемігрантів. Інакше трактується американських громадян української народности, що хочуть у краю осісти на стало. Їх ждуть ригори згаданих на вступі польських законів; жде їх безсумнівна матеріяльна руїна, а їх самих та їхні родини можливість опинитися на становищі громадян без державного захисту.

До безчисленних жертв нашого сучасного лихоліття в Польщі прибувають у нас, в Галичині, останіми часами нові жертви — громадян sine natione!

Д-р Степан Баран.

(„Діло").

Важне для Союзовців міста Бруклина, Н. Й.

В СУБОТУ, ДНЯ 30-го СІЧНЯ 1932 Р.,

в гали Українського Народного Дому, під ч. 101, улиця Гренд в Брукліні, Н. Й.,

відбудуться

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ У. Н. СОЮЗА

в справі реформи обезпечення і злуки відділів.

реферувати будуть секр. І. КАШТАНЮК і ред. д-р Л. МИШУГА

ВСТУП ТІЛЬКИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКР. НАР. СОЮЗА.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 8-мій ВЕЧЕРОМ

До співучасти закликає всіх членів і урядників

СТЕФАН ЗАБЛОЦЬКИЙ,
Головний Радний У. Н. Союза.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(4)

— Дуже добре! — шепнув Явченко. — Тепер всі три медведі будуть наші... Ти, Іване, лишися тут. Возьми на себе того медведика, що між старою і крайним медведиком. Павло нехай обійде їх тамтуди і справиться з другим. Я піду туди наліво і справлюся зі старою. Оба стріляйте аж тоді, коли почуєте мій стріл.

Воловецький побачив обох стрільців. Явченко знаками показав йому, який його плян. Воловецький кивнув головою на знак, що розуміє його і на плян годиться.

Явченко кивнув на псів. Вони зрозуміли його і пішли за ним. Заслонений кущами став підходити до очеретища. Зазуляк далі стояв на горбку і бачив цілий боєвий терен.

Посеред очеретища, на сухішім, від очерету вільнім місці, з кількома деревами, медведиця з двома медведиками відкочувала полугнилі колоди, щоби з них випорпувати черваки і хрущі. Цікаво було дивитися, як вона се робить. Прийшовши під таку колоду, медведиця ставала до неї задом. Ставши на задних ногах, плечима спиралася об колоду і сягаючи під колоду передними ногами, силкувалася колоду рушити з місця і відкотити взад. Медведята мусіли помагати їй. Як котре лінувалося, то стара вдарила його лабою і нагнала до роботи.

Зазуляк хотів підсунутися ближче до медведів, бо тепер він стояв задалеко від них. Ішов, маючи між собою і медведицею грубого дуба. Ледви уйшов яких сто кроків, один медведик підвівся на задні лаби і став пильно вдивлятися в кущі, де сидів Павло. Постоявши так хвилю, медведик став лізти на дерево. Коли вже виліз два лікті високо, знов глянув у сторону Воловецького. В тій хвили, яких сто кроків за медведицею, гукнув стріл.

Хто стрілив, не бачив ні Воловецький, ні Зазуляк. Зазуляк гадав, що то може Зубович, не знаючи пляну Явченка, і гадаючи, що медведиця сама одна, стрілив до неї.

Медведиця озирнулася і рушила в ту сторону, відки впав стріл. Вона щезла з очей Зазуляка, бо кущі заслонили її. Павло тої медведиці взагалі не бачив. Він побачив тільки медведика і одночасно вчув стріл. Не сумнівався, що то стрілив Явченко, даючи тим знак до загальної атаки на медвежу родину. Рушниця Воловецького гукнула і смертельно ранений медведик заревів. Ще лиш хвилю держався гиляки і впав з дерева. В тій хвили на дерево виліз другий медведик. Павло став рушницю наряжати наново, щоби й сего стягнути, коли з кущів перед ним вистрибнула медведиця і важко пирхаючи, з похиленими взад вухами, з широко роззявленою пащекою ішла просто на нього.

Воловецький знав, що з ним буде, як медведиця допаде його. Він знав, що спастися може хиба тоді, як медведицю, заки вона допаде його, затягне під цівку котрийсь із його товаришів. Він кинув рушницю і став що сили втікати в сторону горбка, на якім ще перед хвилею, бачив Зазуляка. Зазуляк підвів рушницю, та стрілити не смів, бо між ним і медведицею був його товариш. На щастя в хвили, коли медведиця вже хотіла Павла вхопити в свої обійми, вистрибли з кущів собаки Явченка і в свої зуби вхопили куди медведиці. Вона обернулася, щоби відкинути від себе собачу напасть. В тій хвили куля Зазуляка прошибла її груди.

Медведиця перекинулася і впала на плечі. Та заки Зазуляк добув свого ножа, медведиця знов була на ногах. Лабою відкинула від себе собаки і рушила на Зазуляка. Зазуляк блідий, з затисненими зубами і з ножем в руці спокійно дожидав небезпечного ворога. Саме в тій хвили з боку гримнув стріл. Медведиця захиталася і впала. Зза дерева виступив Зубович. З його цівки ще курилося.

— Ви, Томо, зявилися в саму пору, — привитав його Зазуляк. — Як би не ви і ваша рушниця, то не знаю, чи мій ніж був би спас мене.

— То через того одного медведя була тут така стріляннина? — спитав Зубович.

— То мамуня двох молодих, — відповів Зазуляк. — Мамуню і одно молоде вже маємо. Друге молоде що лиш треба стягнути з дерева.

— Де Павло і Андрій? — Зубович спитав, роззираючися. Павло стріляв. Я знаю голос його рушниці.

— А чорт знає, де він тепер. Як далі гнав так, як тоді, коли біг попри мене, то він хіба вже під межею Запорожа. Про се розкажу вам пізніще. Вже йде Андрій, за ним мабуть також Павло.

Оба справді надійшли. Явченко не зачинав ніякої розмови лише взяв собаки і пішов туди, де на його думку був ще другий медведик. Коли мисливий прийшов на те місце, медведя там вже не було. Він втік. Собаки занюхали його тропу і пустилися збігця здоганяти. Явченко пішов за псами. Три товариші лишилися коло вбитої медведиці, бо знали, що з молодим медведем один мисливий і два пси дадуть собі раду.

— Де твоя рушниця, Павле? — спитав Зубович. — Я гадав, що ти стріляв, а ти цілком без рушниці!

— Коли я біг сюди до Андрія, десь по дорозі зачепив ременем і вона мені вихопилася з рук — відповів запитаний.

— Ти мабуть дуже квапився, коли не мав часу підоймити її!

— Ви ждали би на медведицю, як би стояли без довгого ножа за поясом, з вистріленою рушницею в руках? Чи тоді під вашими ногами росла би трава?

В лісі гукнула рушниця. Се був доказ, що Явченко зійшовся з другим медведиком. По хвили він справді прийшов з медведиком на рамени. Першого медведика приніс і поклав коло медведиці Зазуляк. Зубович став оглядати медведицю з усіх боків, і каже:

— Заки я надійшов і до медведиці стрілив, я чув три стріли. Мій стріл був четвертий. Коли відкинемо один стріл Павла до медведика, то виходить, що медведиця повинна би мати три діри. Вона має лише дві: від кулі Івана і від моєї.

— То не ви стріляли, заки я стрілив до медведика? — спитав Воловецький Зубовича.

— Мій стріл був останній — відповів Тома. — Ти, Павле, до медведиці не стріляв? Чого ж вона кинулася на тебе, як ти її не займав?

— Я медведиці й на очи не бачив. На мене йшла вона мабуть тому, бо я застрілив її дитину. Я дуже здивувався, коли її побачив. Се була для мене велика і дуже прикра несподіванка. Коли я вчув стріл, то я не сумнівався, що медведиця, зовсім схована перед моїм оком, вже небіжка. Тому я й стрілив до медведика.

— Гм... Чи мені в голові помішалося і я вже не вмію рахувати? — Зубович сказав, розкладаючи руками. — Рахуйте ви! Хто стріляв?

Явченко став рахувати:

— Андрій стрілив тільки раз, до медведиці. Павло стрілив тільки раз, до першого медведика. Се були би вже два стріли. Ви, Томо, стрілили тільки раз, до медведиці. То був третій стріл. Я стрілив тільки раз, до другого медведика. Разом наші чотири рушниці стрілили чотири рази... Ще був один стріл, перед стрілом Павла до першого медведика... Хіба то ви стрілили, Томо... Відпекуєтеся, бо вам соромно, що не поцілили... Такий старий мисливий, вчить нас всіх, і... його куля оминула таку велику ціль як старий медвідь!

— Як би то був мій стріл, то чи я сам пригадував би, що тих стрілів було пять?

— То хіба тут є ще якийсь мисливий? — замітив Воловецький.

— І я так думаю, — додав Зубович. — Се не було би ніяке диво. Дивне тільки те, що він перед нами так сховався. Чей же знає, що ми тут, бо наших стрілів не міг не чути.

— Може то якийсь такий, або якісь такі, що ждуть, аж ми поляґаємо спати, щоби без труду прийти в посідання нашої добичі?

— Або забрати наші коні. Ми мусимо знати, хто то. Може би зараз, поки його, чи їх, тропа свіжа, два з нас пішли за нею з псами. Два лишились би тут, щоби з медведів злупити шкіру і вирізати те мясо, яке возьмемо з собою.

Всі мисливі були голодні, бо як ще досвіта зїли троха риби, то до сеї пори не їли. Як котрий згриз троха паляниці, то тим не наситився. Вже всі ковтали слинку, позираючи на медведі, та можливість небезпеки казала бодай двом відкласти пир на пізніше. Воловецький і Зазуляк відійшли з двома собаками, щоби знайти того таємничого стрільця. Коли оба прийшли на місце, з котрого Воловецький стрілив був до медведика, сей сказав, показуючи рукою в сторону самітного високого дуба:

— Стріл гукнув неначе би під тим дубом. Десь коло того дуба може будуть сліди стрільця. Як не зможемо доглянути їх, то може занюхають собаки.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А.-У. Організацій м. Филаделфії.

1) **Всенародні Збори та виклад бувшого британського посла, Р. Смита, про Україну.**

В неділю, дня 31 січня, точно в годині 4.30 відбудуться в Филаделфії, на Українській Галі при 849 Н. Френклин Ст., Всенародні Збори з нагоди нового терору на українських землях, занятих Польщею.

На цих зборах виголосить реферат бувший британський посол, Р. Смит, на тему: Велика Британія, Ліґа Націй та майбутність України. Отсим взиваємо український загал міста Филаделфії та околиці явитися масово на зборах, щоби в цей спосіб запротестувати проти нового насильства над українським населенням та дати доказ нашої національної єдности та привитати одноцушно визначного британського парляментариста, котрий в часі звісної пацифікації мужно став в обороні нашого народу. Саме тому в год. 4.30 не тільки повинна бути галя наповнена слухачами, але слід нашого протесту мусить бути так замітний як в часі протестаційного походу минулого року.

Ввесь свідомий український загал повинен явитися на привіт!

2) **Вечера в честь посла Р. Смита.**

Щоби дати змогу представникам українського громадянства ближче запізнатися з британським парляментаристом та почути його думки про українські справи, уладжується приняття в честь посла Смита в неділю, дня 31 січня, в год. 8 вечером. Місцеві і позамісцеві громадяни, бажаючі взяти участь, зволять негайно зарезервувати собі місця. По точні інформації просимо звертатися на адресу:

United American Ukrainian
Organization,
Box 282,
Philadelphia, Pa.

3) **Ювилейне Свято Рідної Школи.**

На зборах Управи Злучених Організацій рішено візвати всі филаделфійські орґанізації відсвяткувати 50-літній ювилей Рідної Школи в день 21 лютого с. р. До підготовки свята призначено п. Т. Свистуна.

Рівнож рішено звернутися з зазивом до всіх орґанізацій, щоби кожде товариство ухвалило від себе певну суму як ювилейний дар для Рідної Школи та ще до свята передало цю суму до Злучених Орґанізацій.

На святі буде промовляти делеґат Рідної Школи, п. Л. Ясінчук.

Злучені А.-У. Організації м. Филаделфії.

БРУКЛИН, Н. Й.

Українці протестують проти катування політичних вязнів.

У неділю, дня 17. січня, відбулося тут українське масове віче для протесту проти польських знущань над політичними вязнями. Віче скликане було заходом Союза Українських Національних Товариств і Братств. Як тільки проголошено віче, зараз проти нього почали аґітацію з одного боку большевики, які сейчас навіть поспішилися робити собі подібне віче, а з другого боку клерикальна ґрупка, бо, мовляв, віче відбувається в Українськім Народнім Домі, а цей дім захопили большевики. Мимо цеї аґітації з двох боків галя була переповнена учасниками.

Віче відкрив в імени скликуючого Союза гр. Іван Коптюх. Він покликав на предсідателя гр. Григорія Бардаха, а на секретарів гр. Петра Малицького й гр. Михайла Баглая.

Як перший бесідник промовив гр. Омелян Ревюк. Справа, для якої скликано віче, не нова. Все ще говоримо про польську господарку в захоплених силою українських землях. Щойно кілька місяців тому говорили ми про жорстоку „пацифікацію" Західної України. Коли про масову „пацифікацію" нині вже не чуємо, то це ще не значить, що Польща вже зреклася тих цілей, які вона хотіла осягнути „пацифікацією". Провчена публичною опінією світа, вона вже певно довго не поважиться на нову „пацифікацію", але вона далі руйнує всякі прояви орґанізації українського життя. Не певна нині життя ніяка щиро українська політична партія, ніяка культурно-освітна чи економічна інституція. Чого не вспіла вона осягнути диким, нахальним наїздом війська і поліції в часі „пацифікації", те вона пробує тепер осягнути систематичним закриванням українських інституцій. Навіть така орґанізація, як пласт, що збирає молодіж для видимо невинних цілей, стала сіллю в очах польського уряду та народу, які у рядах невинних дітей бачать ряди маршируючого українського війська. Тому то в краю зовсім слушно говорять про нову, мирну пацифікацію, яка має на ціли розбити нібито правними способами український народ, отуманити його, збіднити та виперти з рідної землі, або спольщити.

Ця тиха пацифікація Польщі не вдасться, бо національна свідомість Українців уже поступила задалеко, щоби вони не зрозуміли польських метод і польських цілей. Нова пацифікація, хоча розбиває й розстроює українське життя, не зневірює Українців в остаточну побіду їх стремлінь. Доказом того, що нема зневіри серед українського народа під Польщею, є те, що так звані угодові течії не знаходять широкого послуху серед українського народа. Зневірюються тільки одиниці, і то серед інтеліґенції, серед так званих партійних провідників частіше, ніж тих, яких тамті називають народними масами. За виїмком цих одиниць серед політичних партій народ не заломлюється, не зневірюється. Як колись народ вірив у постійність держав, так нині, бачивши вже на власні очи упадок імперій російської й австрійської, він не вірить уже в постійність польської держави. Поляки думають навчити наш нарід пошановання до польської держави злочинствами й жорстокостями, але Українці добре відчувають, що держава, яка чується певна, не потребує вживати ні жорстокостей ні безправства.

Ці настрої просякають цілий український народ. Беззаконства не переконують нікого. Проти них усі Українці. За них стоять знову всі Поляки, майже без виїмків. З тої причини український народ добре розуміє, що польський нарід веде екстермінаційну війну проти Українців. З цим польський народ не криється. Говорять про це виразно всі польські інституції: освітні, культурні, економічні. Говорять про це виразно польські політичні провідники, від найкрайніших лівих. Польський уряд не то що не здержує цього походу на українські землі: він уважається за лідера цього походу Польщі на Україну.

Українські люди бороняться, як хто може. Одні в поміркований спосіб, другі в крайній спосіб. Коли є які ріжниці між великими масами українського народа, то хіба в тому, як краще захоронятися перед польською війною цілого польського народу під проводом польського уряду. Як в інших народів у подібному положенню, так і серед Українців люди відгукуються на такі провокуючі події менше після розумово обдуманих арґументів, а більше відповідно до свого характеру й вдачі. Польська пацифікація, як можна було сподіватися, загострила противенство між тими, що на зловжитки, беззаконства й жорстокости відкликаються здержливо, та тими, що на них відкликаються крайно, революційно, себто тими, які на беззаконня уряду відповідають беззаконними поступками проти уряду. Пацифікація ці останні настрої сильно скріпила.

Революційні виступи шкодили польській державі тим, що вони розголошували українську справу таксамо, як її розголошували польські звірства „пацифікації". Тому польський уряд, здержуючи ті прояви „пацифікації", що викликали зовнішну інтервенцію, та переходячи до „мирної пацифікації", почав рівночасно ліквідувати українську революційну акцію.

Підчас „пацифікації" польський уряд показував світови на революційні акти як на виправдання для себе, чому він вживає „пацифікації". Щоби виправдати закривання шкіл, польський уряд пробував доказати, що богато революціонерів виходить з українських приватних шкіл. Щоби переслідувати українські кооперативи, або українських інвалідів, уряд пробував доказати, що ріжні кооперативні та інвалідські діячі мають звязки з революційною орґанізацією. Як у краю почала рушатися більше активна націоналістична ґрупа, то уряд поспішився звязати цю ґрупу з підпольною орґанізацією, щоби в цей спосіб і цю ґрупу загнати в підпілля. З такими цілями уряд почав останніми часами процеси проти цілого ряду Українців як проти революціонерів. Коли кому не міг доказати вини звичайним судовим способом, то вживав тайних донесень, або провокації; а коли це не дало бажаного урядови висліду, катував людей вишуканими способами доти, поки вони, зломані тілесно й духово, не признавалися до всього, що їм кати казали.

Ці тортури польський уряд знову пробує виправдати перед своєю публичною опінією політичною потребою. Мовляв, треба революціонерів залякати жорстокостями від революційних виступів. Польське громадянство приймає ще й досі цей арґумент уряду, хоча польська суспільність знає добре з власної історії, що жорстокости царату над Поляками не ослаблювали революційних течій серед Поляків, але їх скріпляли. Коли Поляки приймають інакше розумовання супроти Українців, то, видно, вони ще далі держаться своеї давної бутної шляхетської думки, що знущання викликують у Поляків один наслідок, а в Українців другий. Та, вмиваючи по пилатськи руки від українських катовань, Поляки забули на ще один досвід історії, а то цей, що всякий уряд, навчившися катувати один нарід, скоро почне катувати других. Поляки могли знову дурити себе, що вони не такі, але по берестейськім скандалі час вже навіть їм прийти до опамятання.

Та знайти захорону в Польщі перед жорстокими розправами з політичними вязнями тяжко, якщо не зовсім неможливо. Про це там не тільки тяжко написати в газеті, але й внести запит у соймі. Одинокий протест може бути піднесений поза границями краю, перед публичною опінією світа. Ліґа Націй, яка є покликана для таких жалоб, певно в тій справі нічого не зробить, але вона бодай на те може придатися, щоби через неї рушити публичну опінію світа проти систематичних жорстокостей польського уряду над немилими собі людьми.

Другим бесідником був гр. Михайло Пізнак, аодвокат з Ню Йорку. По короткому вступі, в якому він по українськи заявив, що промовляти буде з американського становища, як американський уроженець, бесідник перейшов до анґлійської мови. Жорстокости польського уряду й народу над українським народом мусять обходити й кождого Американця. Наше серце мусить відчувати терпіння інших людей. Зрештою нема несправедливости в світі, яка не відбилася би й на нас в Америці. Світова війна навчила нас цього, що гнет у чужих краях втягне скорше чи пізніше й нас. Ми, Американці українського роду, маємо ще одну причину більше протестувати проти цього. Ніхто не може від нас ждати навіть мовчанки, як катують наших братів по крови. Навпаки кожний Американець, довідавшися про такі катування, буде ждати, що ми зробимо все, що лежить у нашій силі, що ми рушимо небо й землю, щоби покласти конець скандальному трактованню людей у Польщі. Цей протест є позитивним вкладом у культуру світа й поступ людства, бо він дозволяє розвязати українську справу так, як цього вимагає ураїнський народ та мир і добро всього світа, себто відповідно до програми привернення самостійної соборної української народної держави.

Предсідатель тепер покликав чотири панночки, щоби перевели збірку на боеву акцію в старому краю. Для цеї самої цили скликуючий віче Союз відбуває далі збірку по товариствах, і звіт з усеї збірки проголосить по її закінченню. Далі предсідатель уділив ще раз слово гр. Пізнакови для прочитання по анґлійськи резолюцій протесту проти польських тортур на українських політичних вязнях. Резолюції принято без одного голосу спротиву.

Тепер предсідатель зарядив відспівання національних гимнів на закінчення віча. Віче відбулося в примірнім спокою й порядку.

П. Малицький, М. Баглай,
секретарі.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Великий успіх вистави.

Українська вистава в музею міста Нюарку влаштована так гарно, що вартує її описати.

Як тільки ввійдемо до кімнати, де є наша вистава, побачимо мапу Европи, на якій зазначено червоною краскою Україну. Під мапою є досить вірна інформація про Україну і наш нарід.

На стіні є два образи, з яких один представляє Шевченка, а другий українську дівчину. Під стіною є столики. На першім лежать чудові писанки (крашанки). На других двох, гуцульські прикраси весільні з 16—18 століть і перстені. Все це вироблене з бронзи. Дальше є старинний гарапник, дзьобенка, два пистолі і дві побошниці.

Під другою стіною стоять дві високі скляні шафи.

В першій є стрій Українки і пречудні ручники. В другій є убрання старинного козака: жупан, штани, чоботи, шапка і шабля. Межи шафами є столик з малими гуцульськими тарелями, а над столиком образ, представляючий вїзд Хмельницького до Києва.

На третій стіні знаходимо образ козака в погоні, килими і ріжнородні більші і менші вишивки. Найбільше враження справляє вишита на білім полотні Пречиста Діва з дитятком. Перед нею стоять два свічники зі свічками, гуцульського виробу, а далі два великі різьблені тарелі, по середині трираменний хрест чудового гуцульського виробу.

Дальше стоїть шафа з льняним прядивом і з українською куделею, а коло цього природної краски льняне полотно, долиною вишите червоними рожами, якого американські жінки, не можуть нахвалити-жінки не можуть нахвалити-

На четвертій стіні є образ української дівчини, при куделі, як вечеріє. Тут знов є більша шафа, в котрій знаходяться менші річи: вишивки і тарелі, краватки і інше. Тут впадає в очи вирізьблений таріль зі словами: „Хліб наш щоденний дай нам днесь". Другий таріль є вирізьблений так, що здається, що він виложений довкола липовим листям.

По середині кімнати є кілька столикків, на яких лижать ріжнородні вишивки, як обруси, ручники, фартушки, дармовиси, ґуцульський топірець і багато інших річей, як годинники, касетки, пудрівнички і т. п.

На жаль, показалося, що кімната була замала на всі річи, які ми зібрали, і багато гарних річей не є виставлені. А їх тепер варто було бачити.

Про українську виставу висказалася американська преса дуже похвально. Вона помістила кілька фотоґрафій, а своїми коментарями звеличала культуру і штуку нашого народу.

Особливо піднесено річи з 16—18 віків, гуцульські старинні річи, які випозичив нам добр. Якібюк з Ню Йорку, український артист різьбар.

Наш артист маляр з Ню Йорку, добр. Паньчак, котрий скінчив Академи оф Файн Артс в Филаделфії і Нешенел Академі оф Дезайнс в Ню Йорку і якого образи були на виставі в Ґренд Сетрел Пелес Арт Сентрел Гелері і Андерсон Ґелері в Ню Йорку, мав також успіх в нашім музею в Нюарку. Головно відзначалася українська дівчина, сидяча, і козак в погоні. Нюарський найбільший денник, „Івнінґ Нюз", дав артистови Паньчакови признання за ці роботи.

Репортерам подобалось убрання української дівчини, котре випозичили пані Ґураль.

Козацьке убрання, яке випозичив добр. Авраменко, було представлене в американській пресі як славне (ґлоріюс). Бандуру, улюблений інструмент козаків, полюбили і Американці, таксамо і цимбали. Велике признання в американського жіноцтва знайшли річи гуцульського виробу, як тарелі, годинники, касетки і т. п. річи добр. Мартинюка, українського бизнесмена з Бруклина.

Молоді Американки висказувалися дуже гарно про українські льняні полотна і вишивки, а одна Американка з музею відфотоґрафувалася в українськім строю і ту фотоґрафію помістив „Ірвінґ Нюз".

Пані Скубова причинилась до нашої вистави прекрасними крашанками і куделею, про котру американські жінки так гарно говорять і подивляють наше льняне полотно.

Наш бизнесмен, добр. Пасічник з Ню Йорку, випозичив пречудні вишивки. Найбільше улюблені були накриття на стіл зі серветками. Їх оглядали з одушевленням свої і чужі.

З Нюарчан причинились до цеї вдатної й успішної вистави: добр. В. Кузів, пані Надрічна, Баґрій, Дячишин, Онищук, Воловена, Гук, Ґіба, Ґураль, Грицишин, Паньків, пан і пані Ф. Дорошенко.

Всім їм належиться признання за те, що сповнили свій патріотичний обовязок без нарікань і з охотою та звеличали нашу штуку і культуру між Американцями.

Всі ті, що ще не мали нагоди звидіти нашої вистави, можуть це зробити цього тижня, кождого дня від 11 год. рано до 6-тої вечером. В четвер ті, що роблять у день, можуть зайти до музею від 7 год. вечером до 9. Музей знаходиться на Вашингтон стріт при Вашингтон Парк. В неділю музей є отворений до 6 години вечером.

Добре, булоб, щоб українська школа зі всіх трох церков оглянула цю виставу.

Таксамо я маю інформацію від добр. Якібюка, що якби Українці змоглись на дві тисячі долярів, то можнаб дістати богато гарних старинних річей і модерних, котрі можна би поділити на кілька частей і дарувати часть до нюйорського музею, часть для Шикаґо, а часть для Сан Франсиско та в цей спосіб дати змогу ріжним народам в Америці довідуватись кождого дня про нашу культуру.

Це буде одна з найбільших пропаганд української справи в Америці, коли разом з такою виставою буде великого розміру мапа Европи з етноґрафічною Україною.

Т. Рудий,
голова вист. Комітету.

Вуйко роздавав цукорки дітям.

— Івасю, коли я дам тобі двацять цукорків, щоби ти поділився ними з Юрком, то скільки дістане Юрко?

— Пять, вуйку.

— Як то пять, то ти не вмієш рахувати?

— Я вмію, лише Юрко не вміє.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На Рідну Школу.

На забаві у п. Антона Пінковського, котрий справляв поминки за своїх померших родичів, не забули гості й за Рідний Край. Вони зложили малу, але щиру жертву на Рідну Школу: по $1: М. Бінашевський, Шереліс (Литовець), А. Пінковський, І. Теребушка; по 50 центів: Д. Мацьковський, М. Стрілець, М. Микитинський, М. Перчак; В. Гранковський 25 ц. — Разом $6.25, які вислано через Обєднання.

І. Т.

ВІЛКС БЕРИ, ПА.

На Рідну Школу.

Дня 1. січня 1932 відбулося в нашій громаді в галі церкви св. Петра й Павла віче з нагоди 50-літнього ювилею „Рідної Школи". Не зважаючи на заливний дощ, прибуло поважне число громадян. Віче відкрив о. сов. Івач Кутський, підкреслюючи, що й він сам є вихованцем бурси „Рідної Школи". По обширному рефераті, який виголосив делегат „Рідної Школи", Лев Ясінчук, візвав о. Кутський присутних піддержати матеріяльно „Рідну Школу". На цей його заклик зложили:

Брацтво св. о. Миколая, 99 від. У. Н. С., Вілкс Бери, Па., $10; Брацтво св. о. Миколая, 118 від. У. Р. С., Едвардсвил, Па., $10; о. Іван Кутський $10; по $5: Сестрицтво св. Анни, 161 від. Провидіння, Вилкс Бери, Па., Брацтво Неороч. Зачаття Пр. Д., 34 від. Провидіння, Едвардсвил, Па., Брацтво св. Арх. Михаїла, 169 від. У. Н. С., Едвардсвил, Па., Г. Герман, Я. Микелета; по $2: І. Чолій, М. Кассіян; по $1: М. Матвіїв, В. Ґейз, О. Лазар, І. Онищак, В. Грицай, Ю. Головчич, М. Цебрик, Марія Ярїш, Д. Надільний, П. Газдій, М. Леськів, Анна Жуковська, С. Волянський, І. Сенюк, І. Кушнір, К. Сенюк, С. Равлик, М. Мельник, В. Сенюк, М. Лаврик, П. Герман, М. Мархевко, В. Гнатів, Анна Онищак, Текля Леськів, М. Зіньковський, Параска Дуда; І. Малко $1.50; І. Байдюк 60 ц.; по 50 ц.: Д. Тарабан, М. Іващишин, Д. Бурко, Марта Равлик, Н. Н. 25 ц. — Разом $91.85. — Більше знайшлося 50 ц. — Разом $92.35, які передано делегатови дня 1. січня на вічу „Рідної Школи".

ШИКАҐО, ІЛЛ.

На Рідну Школу.

Гром. Ю. Небор переслав до краю через Обєднання $10.50, котрі призначено на Рідну Школу у Старім Краю.

Укр. православна церква св. ап. Петра й Павла в Борнсайд з двох панахид, котрі відправив о. Драпак за бл. п. Вітовського 8. листопада — зібрано $2.35, Юлія Небор доложила 65 центів, то разом є $3. Друга панахида була 15. листопада за поляглих українських стрільців, на якій зібрано $6.50. Юрій Небор дав за книжку $1, що разом виносить $10.50. У теперішнім безробітю не можна більше нічого зробити.

Ю. Небор.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертва на Рідну Школу.

Громадянин Петро Гринишин переслав з нагоди Різдва Христового $5 на Рідну Школу.

ГАРВІЙ, ІЛЛ.

Пожертва на край.

Переслано через Обєднання $13. З них призначено $6.50 на інвалідів, а $6.50 на Рідну Школу.

Гр. Миленький.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (51)

Тарзан рішив вернутися до арабського табору, щоб там знову шукати своїх камінців, або того, хто забрав їх у нього. Не встиг Тарзан ще далеко відійти від льва, з якого трупа він витягнув свою стрілу, як біля льва зявився чорний силач. Це був Муґамбі, що шукав своєї пані. Він побачив убитого льва. Хоч Тарзан витягнув з трупа свою стрілу, Муґамбі всетаки легко пізнав, що цього звіра вбив Тарзан. Труп був ще теплий.

Муґамбі почав поспішно шукати слідів Тарзана, але йому не пощастило. Здавалося, що все довкола вимерло. Муґамбі багато часу згаяв, шукаючи навколо слідів переможця Нумы, й нарешті рішив продовжувати далі пошукування своєї пані. Він бродив по лісі, гукаючи: „Лейді! лейді!" Вірний слуга сподівався, що може його пані відізветься. Та минали дні, а відповіди не було. Муґамбі стомився й стратив уже надію її знайти.

Вже кілька місяців отут по джунглях бродив один воєнний віддїл під командою молодого Абісинця, Абдула Мурака. Цей віддїл післав у джунглі король Абісинії, щоб спіймати Ахмета Зека. Зек, шість місяців тому пограбував людей у межах абісинської держави й забрав з собою рабів. Тепер сталося припадково так, що Абдул Мурак спинився зі своїм віддїлом саме на тій дорозі, якою їхав Венер на своему змученому коні.

Жовніри з віддїлу Мурака відпочивали спокійно в джунглях, коли їх сторожа почула тупотіння коня. Кілька Абісинців заховалися за кущами, а коли з ними порівнявся нічого не підозріваючий їздець, то вони вмить схопили його. Венер несподівано знайшовся в полоні. Користуючися тим, що він Европеєць, Венер переконав Абдула Мурака, що він є французьким мисливцем, котрий тепер лишився сам у джунглях, бо бандити вбили його слуг.